

NORD-BORNHOLMS UGEBLAD

Udgivet af et Interessentskab.
Ansvarshavende: Otto Gornitzka.
Telefon 74.
Trykt i Allinge Bogtrykkeri.

Avertisementsprisen er pr. Fejltilis
for Inserater paa Forsiden 20 Øre
Almindelige Annoncer 1. Gang 12 Øre
etterfølgende Gange 6 Øre.

Nr. 248

Freitag den 28. Juni 1918

6te Aarg.

"Nord-Bornholms Ugeblad"
trykkes i et Antal af mindst 1600 Exempl.
og forsendes gennem Postvæsenet i Allinge.
Sandvig, Olsker, Rulsker, Rø og Klemensker.

"Nord-Bornholms Ugeblad"
har den største Udbredelse i Nordre Herred
bliver læst i ethvert Hjem og egner sig der
for bedst til Avertering.

"Nord-Bornholms Ugeblad"
oatager gerne Bekendtgørelser af enhver Art
saasom Køb, Salg, Foreningsmeddelelser,
Efter- eller Aflysninger, Auktioner etc.

"Nord-Bornholms Ugeblad"
udgaar hver Fredag, kan bestilles paa alle
Postkontorer samt paa Bladets Kontor og
kostet 1 Kr. halvaarlig.

De averterende

anmodes om at indlevere deres Annoncer inden Torsdag. Smaa Avertissementer kunne dog som Regel medtages indtil Torsdag Middag.

Udebliver Bladet

beder vi Læserne henvende sig paa Postkontoret, og Fejlen vil hurtigt blive rettet. I modsat Fald maa De henvende Dem til Bladets Kontor, og vi skal da sørge for, at De faar det tilsendt.

Fra Tjenestepige til Kejsersinde.

Ikke blot i Romanerne har Skønnen sine Luner. Det var ikke sunget for den litauiske Bondepige Marthas Vugge, at hun skulde bestige en Trone; hun døde ikke desmindre som Ruslands Kejsersinde.

Hendes Fader var død, mens hun var ganske lille, og Familien havde da slaaet sig ned i Livland, som den Gang hørte under den svenske Krone. Martha kom i Husset hos en Præst i Marienburg, hvor hun opdroges sammen med Datteren, men dog nærmest var Tjenestepige.

En svensk Dragon ved Navn Johan forelskede sig i den unge Pige. Han anmodede om hendes Haand, og da Martha ikke havde noget at vælge imellem, tog hun mod Tilbudet. De blev viede, og nogle Dage derpaa forlod Johan sin unge Hustru for at varetage sine krigerske Pligter.

Kort efter blev Marienburg indtaget af Russerne, og de russiske Officerer indkvarteredes i Byen. Martha kom med Vasketøj til dem, og hun vakte deres Altraa. Først blev hun Veninde med General Sjeremetjev, siden med Mentsjikof, den fordums Postejbager, nu Fyrste og Peter den Stores Yndling.

En Dag under Rusens pralede Mentsjikof af sin smukke Elskerinde. Czaren blev nysgerrig, og Mentsjikof maatte vise ham sin Erobring. Det blev det afgørende Øjeblik i Marthas Liv. Da hun traadte frem for Czarens Blik, var hendes Skønhed afgjort. Hun ejede just den Art Skønhed, Czar Peter elskede.

Ægtemanden, Johan, der var ble-

ven Underofficer, var imidlertid kommet tilbage. Mentsjikof havde været saa overbærende at lade ham træffe sin Hustru. Men da Czaren var bleven optaget af Martha, var Johans Rolle udspillet. Det er blevet paastaet, at man sendte ham til Sibirien; det rimeligste er vel, at han selv har indset Nødvendigheden af at forsvinde. I al Fald tilhører han fra dette Tidspunkt af ikke længer Historien.

Den i religiøse Spørgsmaal noget vaklende Martha, der først havde været Katolik, saa Lutheraner, gik nu over til den græske Religion og fik Navnene Katharina Alexejevna — det sidste, fordi Czarens Søn Alexej var Fadder ved Daaben.

Hun var Peter den Store en trofast Livsledsagerske, der med sit gode Humør og sit ligevægtige Sind øvede en velgørende Virkning paa hans hidsige Temperament. Naar han blev rasende og ude af sig selv, var det Katharina, der bragte Ro i Sagerne igen.

Det hedder sig, at hun paa et Tidspunkt, hvor den russiske Hær var slemt i Knibe, solgte sine Juveler og ad den Vej skaffede Penge nok til at bestikke den tyrkiske Storvezir, hvorefter den fjendtlige Armé havde den Høflighed at trække sig tilbage.

Czar Peter skal have lovet hende evig Tak derfor. To Aar efter udstedtes en Ukas, der erklærede Katharina Alexejevna for hans Ægtefælle; deres Døtre, Anna og Elisabeth, blev derved legitimerede. Siden udpegede han hende til sin Efterfølgerske og lod hende krone til Kejsersinde.

Maaske steg al denne Medgang hende til Hovedet. I al Fald lagde hun ikke mere Baand paa sine i mange Aar bekæmpede Lidenskaber. Hun havde længe været forelsket i en ung, smuk Mand, som hun havde faaet gjort til Kammerherre. Han hed Mons. Omsider blev Peter gjort opmærksom paa Forholdet. Han valgte det gamle, prøvede Midlet til at overbevise sig om Sandheden, foregav en Rejse, men vendte pludselig tilbage og overraskede de elskende. Mons blev arresteret og halshuggedes for Kejsersindens Øjne, der lukkede sig i Smerte.

Czaren lod det afhuggede Hoved sætte i Spiritus, og Katharina maatte i flere Dage se det foran sig i sit Værelse. Til sidst skænkedes det til Videnskabsakademiet. Tres Aar efter fandt Fyrstinde Dsjkof, som da var Akademiets Præsident, to Hoveder, der laa forvædet i Spiritus i Akademiets Kælder. Ved en Undersøgelse blev det fastslaaet, at det var Hovederne af Mons og af Maria Hamilton — den sidstnævnte var bleven henrettet, fordi hun havde dræbt sit Barn, som Peter var Fader til.

Efter Affæren med Mons var Katharinas Stilling forfærdelig. Czaren vilde forandre Tronfølgen. Heldigvis døde han imidlertid, før han

havde naaet at virkeliggøre sin Beslutning.

I det sidste Døgn, hvor han kæmpede med Døden, havde Katharina en Række Forhandlinger med ledende Personligheder, som Mentsjikof, Jagusjinski og flere. Hun sikrede sig Militærets Bistand, og da Peter dog sit sidste Suk, var alt i Orden: Katharina blev udnævnt til Kejsersinde.

Hendes Regering var et uafbrudt Bacchanal. Hendes Husholdningsbog er bevaret og giver en Forestilling om hendes Smag og Vaner. Nogen Mæcen var Katharina Alexejevna ikke, skønt hun virkelig en Gang gav tyve Dukater til Forfatteren af en fransk Grammatik. Derimod nød Hundedressører og Jonglører rigelig Opmuntring. Et Aar var hendes største Udgift 32 Dukater til Danzigerbrændevin. En Post lod paa 10 Dukater til Fyrstinde Anastasia Galizin, fordi hun ved Hendes Majestæts Bord havde tømt to Glas engelsk Øl. En Tid efter fik samme Fyrstinde 20 Dukater, fordi hun havde drukket af to Glas Rødvin. En anden Gang lagde Kejsersinden 15 Dukater paa Bunden af et Glas Øl og lovede Fyrstinden dem, hvis hun tømte Glasset — Fyrstinden var imidlertid allerede saa beskænket, at hun maatte give Alkald paa Dukaterne.

Katharinas Dag forløb omtrent saaledes: Om Formiddagen aflagde Mentsjikof et Besøg hos sin fordums Tjenestepige. Kejsersinden var endnu ikke staaet op. Samtaler: begyndte uvægerlig med: „Hvad skal vi drikke?" Man tømte saa nogle Glas Brændevin og fortsatte paa den Maade lige til Aften, idet man vekslede mellem Vin, Brændevin og Likører. Efter Souperen trak største Delen af Hoffet sig tilbage. Kun nogle fortrolige blev siddende for under fuldstændig Frihed at fortsætte Drikkelaget, der plejede at vare til Kl. 9 om Morgenen.

Kejsersinden havde blandt disse mere fortrolige sine Favoritter — Mentsjikof var nu kun Raadgiver; derimod nævnedes som særlig yndede Jagusjinski, Baron Löwenwolde en vis Devier og Grev Sapieha. Der fandtes ogsaa Favoritter af anden Klasse, som kun den gamle Kammerjomfru Johanne kendte. Det gik voldsomt til ved dette Hof. „Kejsersinden har", skriver en samtidig Diplomat en Dag, „været temmelig syg som Følge af et Orgie, der fandt Sted St. Andreas Dag. En Aarelading frelst hende. Men da hun er yderst korpulent, og da hun lever meget uregelmæssigt, tror man, at der vil ske noget, som forkorter hendes Dage."

Det gik i to Aar. Saa bukkede Katharina under for Livsførelse efter en Maaned at have ligget syg af Vattersot.

Hendes Tilværelse som Kejsersinde havde iøvrigt været helt anderledes, end da hun kun var Czarens lydige Slavinde. Medens hun tidligere

havde lagt en vis Klogskab og Snarraadighed for Dagen, indtraadte der, da hun blev Regent, et Omslag. Fra det Øjeblik af var hun et villieløst Redskab for sine Lyster, fremfor alt for sin Tilbøjelighed til stærke Drikke. Hun savnede alle Kundskaer, kunde ikke en Gang bogstavere — Prinsesse Elisabeth maatte skrive hendes Navn under de offentlige Dokumenter. Det Ry for Skønhed, hun havde nydt, synes væsentligst at have beroet paa Grev Sjeremetjevs, Fyrst Mentsjikofs og Czar Peters individuelle Opfattelse. Hun havde ikke et Ydre af den Slags, der behager alle. At dømmes efter de Portrætter, der hænger overalt i Ruslands kejserlige Slotte, var hun endda langt fra noget Ideal. Thi at have et Par livfulde Øjne og en mægtig Barm vil efter de flestes Mening ikke være nok til at gælde for en Skønhed.

„Dg. Nyh.

Om Folkedanse og Sanglege.

Der har i de sidste Aartier været en stærk Bevægelse oppe i de 3 nordiske Lande, dels for at drage frem af Glemselens Nat de gamle Sanglege og Folkedanse, og dels for at faa dem indøvede paany, saa de atter kunde blive Folkets Eje. Og paa dette Omraade har Svenskerne været de førende.

For 30 Aar siden eller der omkring stiftedes i Uppsala Selskabet „Folkdansens venner" af Professor Frithiof Holmgren, og dette Selskab fik efterhaanden en Mængde Aflæggere rundt omkring i Landet. Der blev gaaet rationelt til Værks.

Interesserede, musikbegavede Mænd og Kvinder, hver paa sin Egn, samlede, bearbejdede og beskrev de gamle Folkedanse og Sanglege, og det var, siger den kendte Forstander for Nääs Sløjdlærerseminarium, Otto Salomon, kostelige Ting, der paa denne Maade blev trukket frem for Dagens Lys af disse „Skattegravere".

Ja, da Vingåkerdansen blev „funden", var det Holmgren en lige saa stor Glæde, som det i hin Renæssancetid var Petrarca, da han første Gang trykkede Homærs Haandskrift til sit Hjerte — og, hvad der maa huskes, er, at man ikke regnede det for en Helligbrøde at file og glatte lidt paa de Steder, hvor det uhøviske eller raa stak Foden frem.

Undskyld, at jeg her tillader mig at drage en lille Sammenligning:

Kantor Johansen, Rønne, har jo gjort et saare fortjenstfuldt Arbejde for at samle og nedskrive vore gamle Viser og Remser i bornholmsk Mundart, og derved reddet dem fra at gaa i Glemmebogen, et Arbejde som han, bl. a. paa Grund af sine musikalske Evner og fine Øre for det bornholmske Sprogs Ejendommelighed, rimeligvis kunde gøre bedre

end nogen anden; men, — hvorfor være saa uhyre ængstelig for at erstatte nogle af disse grimme, for ikke at sige sjofle, Udtryk, som findes i adskillige af Viserne, med andre, der ikke saaledes virker skæmmende. Mon det var saa ovenud vanskeligt, eller mon det var nogen Helligbrøde? Jeg tror det ikke. Men der kan maaske være delte Meninger om den Sag! — — —

Lægger man lidt nøje Mærke til disse gamle Danse, ser man, at der altid i dem er en Handling, og navnlig er dette meget let at faa Øje paa i Sanglegene. I Lege som „Væve Vadmel", „Skære Havre" „Og ville I nu vide, og ville I forstaa", og i „Ræven rask over Isen", for blot at nævne nogle Eksempler, kan man ikke lade være at lægge Mærke hertil; men ogsaa i Lege som „Karusellen", „Kom Karle, kom Piger slaa Kredsen i Ring", er det Tilfældet, ikke at forglemme den mere dramatiske Leg, „Tornerose". Se, det er dette, som man særlig har hæftet sin Opmærksomhed ved, naar man mange Steder har faaet Legene indført i Skolerne under Rubriken: Ordrede Lege og Boldspil, da det jo er en kendt Sag, at dette „noget med Handling i", tiltaler Børn mest. Kan man nu under Legens Form faa Børnene og de unge til at indtage gode Legemsstillinger, faa de runde Rygge rakkede, de krogede Knæ rettede, Brystet hvælvet, kort sagt den gode Holdning og Spændstigheden bevaret, ja, da er Maalet naaet; thi enten Midlet hedder Gymnastik, ordrede Lege, Boldspil, Svømning eller hvad Idræt nævnes kan, saa er Maalet altid det samme: En sund Sjæl i et sundt Legeme. Ja, de gamle Grækere tog Sjælen med. De har nok indset, at Sjælen i høj Grad deler onde og gode Kaar med Legemet: Er Legemet svagt og sygeligt mister Sjælen sin Svingkraft, og omvendt. Dette sidste dog være sagt med Forbehold.

En god Ting ved disse Danse eller Legé forekommer det mig at være, at de ledsages af Sang, „ly sang, särskildt under dans, är hälsabringande", og saa det, at de skal leges i fri Luft.

Jeg kan endnu se for mig de pragtfulde Billeder, vor elskelige gamle Lærer, Peter Dam, malede for os Elever paa Seminariet, naar han kom til det Afsnit i Literaturhistorien, der hedder: Folkeviserne. Da førte han os under Vandringen hen til en af disse Middelalderens gamle Ridderborge, helst lidt efter Solnedgang en Midsommeraften, mens Myggene sværmede over Voldgraven, og Hylden luded ud over med sine duftende Blomsterskærme, og her stod vi saa som tavse Tilskuere og betragtede Jomfruer og Svende, mens de Dansen traadte paa det bløde Grønsvær, bugtende sig i sære Slyngninger efter Forsangeren, ham, Rahnild Lange, der forekved for Erik, Kongen hin unge-

Ellet vi saa Tovellit slaa Silke for Fod derude i Eugen med sine jævn- al'tende, mens Valdemar stod bag en af Borgens Glugger og frydede sig over hendes sirlige Gang og skælske Blikke, over hendes gran- voksne Skikkelse og yndefulde Be- vægelser.

Ja, mange af vore gamle Folke- viser og gamle Folkedanse blev til herude paa Engen ved Borgens Fod i længst henfarne Tider, da Livet levedes mere enkelt end nu, og den uskyldige Livsglæde, Ung- dommen er den lykkelige Bærer af, fandt sit Udtryk i disse vemodige Danse og Sange.

Da jeg forleden Dag deltog i en Søndagskoleudflugt til vor egen gamle Ridderborg, „Slottet“, og vi havde sunget om, hvorledes „hvert et lille Blomsterpar, sig yndefuldt nu smykket har, paa Marker og i Haver“, og Præsten havde talt hjer- teligt med Børnene, om at være tro indtil Døden, for at vinde Livets Krone, blev jeg Vidne til, at Bør- nene og de unge legede nogle af disse gamle Sanglege her i Dalen ved Borgens Fod, og det glædede mig at se, hvor smukt de kunde lege dem, og hvor kønt Sangen lød i de herlige Omgivelser; og da fik jeg atter bekræftet for mig selv, „at Klokketklang og Lærkesang, de kan godt forliges“.

H. P. K o f o d.

Hvad Danmark trænger til.

Et Foredrag af Vilh. Værg.

—o—
V.

Ja, der er Sygdom i Folkelege- met.

Og naar man ser lidt efter, hvad der skrives i Bladene, og lytter lidt til, hvad der siges ved Folkemøderne om denne Sag, da kan det staa for en, som man sad som Tilhører i en stor Sal, hvor de vise i Lan- det var samlet for at lægge Raad op om, hvad der kan gøres for vort gamle, stakkels, syge Fædre- land.

Paa samme Maade, som de vise giver Raad til den syge Dronning i H. C. Andersens Eventyr „Verdens dejligste Rose“.

I de sidste 10—12 Aar har jeg lidt siddet og sukket og bedet for vort kære Fædreland, og da er de Billeder, som jeg her vil oprulle for min Læser, gaaet frem for min Fantasie Øje og har talt til min Sjæl.

Jeg har set Fædrelandet ligge for mig — saaret og sygt, og jeg har siddet i den store Sal og lyttet til de vises Tale.

Jeg har set de mange modløse Ansigter for mig, og jeg har hørt haabløse Mænd og Kvinder spørge: „Hvad skal det dog blive til med vort stakkels Fædreland?“

De har siddet og vredet deres Hænder i Vaande, fordi de fandt alle Kendetegn paa, at vort Folk var sygt til Døden.

Længe er der Dødsstilhed i Sa- len. Pimlig, trykkende Dødsstilhed. Da rejser en gammel, graaet Vismand sig og siger med sin dybe, malmfulde Stemme:

„Der er endnu Haab for gamle Danmark!“

Og i samme Øjeblik bliver der Liv i Forsamlingen. De bøjede Ho- veder løfter sig. Der kommer Liv i de sløve Øjne; de rettes alle mod den gamle med de lange, sølvhvide Haar og det kloge Ansigt. Og alle Øren og Hjerter er opladte for at drikke Visdom og Trøst af den gamle Mands Ord.

„Vort Folk er sygt, det er sandt,“ siger han; „men der er Lægedom for denne Sygdom. Der rinder en lønlig Kilde midt iblandt os, Fin-

der Folk blot hen til denne Kilde og drikker af dens Væld, da skal Sygdommen vige. Da skal Danmark rejse sig igen og gaa en stor og straalende Fremtid i Møde“.

Den gamle Vismand sætter sig, og der bliver igen Stilhed i Salen en lille Tid.

Alle tænker paa Vidunderkilden, som den gamle har nævnt. Hver famler sig frem for at finde den. Hver tænker paa sin.

— — —
Den første, der rejser sig, er en Krigsmand.

Han slaar paa sit Sværd og si- ger:

„Jeg kender den, jeg kender Vid- underkilden. — Det er den Kilde Nebukadneser, Kyrus, Aleksander, Cæsar og Napoleon drak af, inden de drog ud og rejste Folket og dannede deres store Verdensriger. Det er den Kilde, Kejser Vilhelm har drukket af. Derfor er hans Folk det dygtigste Folk i Verden, og derfor følger Sejren hans Vaaben. Kriegen kan maaske vække Raahed og Egoisme og andre lave Egen- skaber hos et Folk; men den væk- ker tillige Folket op af Sløvhed og Smaalighed, vækker det op til Fæd- relandskærlighed, Samfølelse og Stordaad. Kriegen bringer Smerte med sig; men denne Smerte er nødvendig for at holde Livet frisk. Livet kan saa let forsumpe, naar alt gaar sin rolige Gang; men Kri- gen er som en rislende Kilde, en rindende Bæk, der finder hen til Sumpen og bringer Friskhed til den sure Bund. — Derfor, kan det lykkes os at fra Danmarks Ungdom til at drikke af den Kilde, der hed- der Krigsbegejstring, saa vil Dan- mark vinde sin Ungdom og Sund- hed tilbage.“

Krigsmanden sætter sig, og alle Øjne i Salen rettes imod den gamle for at høre, hvad han vil svare. Han sidder og smaasnakker, nikker lidt, men ryster endnu mere paa Hovedet. Endelig siger han til Krigs- manden:

„Der er en lille Gnist af Sandhed i det, du der siger. Kriegen kan være som en frisk Strøm, der ogsaa kan faa noget af det gode til at gro i Folket. Men den Ungdom og Sundhed, som et Folk trænger til for at bestaa — den kan den ikke bringe. Det viser Historien ogsaa klart nok. Hvordan gik det med de gamle Verdensriger, der blev bygget op ved Krig og Vold? — De fik alle samme Skæbne — de levede kun kort. Og som det gik med Nebukadnesers, Kyrus's, Aleksanders Cæsars og Napoleons Riger, saaledes vil det ogsaa gaa med Kejser Vilhelms Rige — det vil ikke bestaa. Det er en aandelig Naturlov, at alt, hvad der bygges op ved Vold, det vil snart styrte“.

— — —
Den næste, der rejser sig, er en senesærk Hedeopdyrker.

Hans Lemmer er noget stive; men den Villiestykke, der lyser ud af hans Væsen, indgyder Respekt Arbejdet har ikke sat Trællemærket, men Adelsmærket paa denne Mand. Den, der kun kan arbejde, naar Piskeren hænger over hans Hoved, faar Trællemærket. Den, der arbej- der af fri Villie med et lysende Maal for Øje, faar Adelsmærket — hvad Slags Arbejde han end har med at gøre.

„Nej jeg kender Kilden,“ siger han. „Jeg kender den Vidunderkilde, der kan give Danmark Sundhed og Styrke. Det er Arbejdets Kilde, Flidens Kilde. Den Kilde har gamle Dalgas kendt, da han viste Hede- bonden hen til at tilplante og op- dyrke sin Høde eller overrisle sin Eng. Han havde Ret, da han hæv- dede, at hvad vi havde tabt af Land udadtill, det kunde vi vinde indad- til ved at opdyrke vore Heder“.

Den gamle nikke og siger:

„Ja, der er noget i det. Hvis Danmarks Ungdom drikker flittigt af denne Kilde, da vil Danmark vinde i Styrke. Men den fulde Helse kan Arbejdet dog ikke bringe.“

— — —
Den tredje, der rejser sig, er en smidig Gymnastiklærer. Der er Ryt- me og Takt — ja, næsten Musik i alle hans Bevægelser. Han siger:

„Ja, der er noget i, hvad den flittige Arbejder der siger, Arbejdet er en Kilde til Sundhed baade for Mennskene og for Staten. Men den rigtige Vidunderkilde er det dog ikke. Den kender kun vi som dyrker Gymnastikken. Den gode Hedeopdyrker har opdyrket sin Jord godt, og det er jo priseligt. Men hvad han har forsømt, det er at opdyrke sit eget Legeme, og det skulde man dog svnes, man havde mere Fornøgtelse for end Jorden. Havde han drevet Gymnastik — lad mig sige — blot en halv Time hver Dag, saa vilde det saa langt fra have hindret hans Arbejde; det vilde endogsaa have givet ham et stort Plus i Arbejdet, tilligemed at det havde udviklet hans Legeme. Han vilde ikke have mærket til Sliv- hed i Lemmerne, og hans Muskler og Knokler vilde være harmonisk udviklede. Naar Gymnastikken drives ret, vil den udvikle det skønne ved vort Legeme og vore Bevægel- ser til stadig større Fuldkommenhed, mens det grimme og kantede mere og mere vil falde væk. Gymnastik- ken er en Kunstner, der stadig br- uger sin Mejsel, indtil Billedstøtten er fuldkommen. Og for hvert Ho- ved, der løfter sig mere kækt, og for hvert Bryst, der hvælver sig mere frit, har Danmark vundet i Styrke. Gymnastikken er den Vid- underkilde, der skal rejse gamle Danmark.“

Igen nikker den gamle og siger: Ja, der er meget i det, der er ogsaa meget i det. Ved at forsøm- me vore Legemer, svækker vi Fæd- relandet. Og det skal indrømmes, at Gymnastikken har en heldig Ind- flydelse paa vore Legemer — kan undertiden ogsaa have en heldig Indflydelse paa vort Aandsliv. Men at den skulde være den Vidunder- kilde, der kunde redde Fædrelandet, det vil dog være for stor en Ære at tillægge den.“

— — —
Den fjerde, der rejser sig, er en Professor med Guldbriller paa Næ- sen.

„Ja, det er et sandt Ord, det er et sandt Ord“, siger han „Aanden maa dog gaa foran Legemet. Er det ikke ved sin Aand Mennesket er blevet Herre over Dyrene og hele Naturen? Der findes mange Dyr, som er stærkere og smidigere end Mennesket, og dog hersker Mennesket over dem. Ligesom han ogsaa hersker over Naturkræfterne. — Nej, som Mennesket er kommet til at herske over den øvrige Skab- ning ved sin Aand — jeg mener ved Kundskab og Forstand, at Dan- mark skal vinde „sin Plads i Solen“. Kan vi fostre mange Mænd og Kvin- der som H. C. Andersen eller Ber- tel Thorvaldsen kan vinde Verdensry paa Grund af deres overlegne Aand, da vil Danmark ikke udslettes. Vi- denskab og Kunst er den Vidunder- kilde der kan redde Danmark.“

„Ja, Gud velsigne den danske Kunst og Videnskab. Ved den er vort Folk naaet vidt — og kan naa endnu videre. Og det vil have stor Betydning for vort Lands Bestaan, om vi kan fostre mange store Aan- der. Men det vil ikke slaa til. Græ- kenland og Rom havde mange store Aander — og gik dog under.“

— — —
Nu rejser en enfoldig Bondekone sig med en Bibel i Haand. Mange agter ikke paa hende, an-

dre vil ikke tillade hende at sige noget her. Men den gamle Vismand nikker til hende om at sige, hvad hun har paa Hjerter. Han har set meget i Livet, har ogsaa tidt set, at hvad der var „skjult for de vise og forstandige,“ var „aaenbaret for de umyndige.“

Hun slaar sin Bibel op og læser: „Land, Land, Land! Hør Herrens Ord!“

Derefter: „Retfærdighed ophøjer et Folk; men Synden er Folkenes Fordær- velse.“

Til sidst: „Salige er de sagtomme; thi de skal arve Jorden.“

Men hun forklarer ingenting. Hun sætter sig, saa snart hun har læst disse Skriftsprog.

Og nu rejser den graaede Vismand sig og siger:

Ja, her findes den Kilde, som kan frelse Danmark. Lad det dan- ske Folk drikke af denne Kilde, saa skal det leve. Hvis „Herrens Ord“ bliver den Kilde, Folket søger til aar og silde, da kan Danmark ikke forgaa. Thi da vil man afstaa fra Synden, som er „Folkets Fordærvelse,“ og søge den Retfærdig- hed, som „ophøjer“ Folket. Det er ikke de stærke og rovgriske, der har Forjættelse paa at „arve Jorden“, men derimod „de sagtomme“. Vor Fader Adam kunde vel fristes til, naar han saa, hvordan Rovdyrene aad de sagtomme Dyr — som Faar og Køer — da at sige, at snart vil alle fredelige Dyr være udyd- det, mens Løver og Tigre kom til at „arve Jorden“. Men vi, som lever i disse sidste Tider, vi har faaet at se, at Faar og Køer er udbredte over hele Jorden, mens Løver og Tigre og andre Rovdyr stadig gaar tilbage i Tal. Og som det gaar med Dyrene, vil det ogsaa gaa i Folke- slagene. De krigeriske og rovgriske Folkeslag vil brede sig paa Magtens Trone en kort Tid, men „de sagt- modige skal arve Jorden.“

Her ender den gamle Vismand sin Tale. Og gid vi af den maa lære at forstaa, hvad Danmark træn- ger til.

Vor Slægt er slap. — Vi trænger til en Ungdom, der vil gnide Sø- nen af Øjnene og stræbe imod et højt Maal!

Vor Slægt er syg, Luften er svan- ger af Pestlugt. — Vi trænger til en Ungdom, der kan puste de lumre Dunster bort i en hellig Sang!

Vor Slægt er ond, der er fuldt op af Trolde med store Hoveder og smaa Hjerter.

Vi trænger til en Ungdom, der kan ringe med Himmeriges Kirke- klokker, saa alle Helvedes Trolde maa fly fra vort Land.

Væk med Uløjet i Jorden.

— — —
Et Middel mod Plagen.

—o—

Tandlæge Poul Voigt, Hille- rød har i 6—7 Aar eksperimenteret med Midler mod hvide Orm i Ur- tepotter og fundet et virksomt Mid- del i en Opløsning af overmangan- sur Kali (Kaliumpermanganat, hyper- manganas Kalikus) 1—2000, og Virk- ningen var langt over Forventning god, Ormene døde, Jorden blev frisk, og Planterne lavede op og trivedes ypperligt.

Da disse Forsøg faldt saa heldigt ud, laa det nær at slutte, at Midlet vilde være lige saa virksomt mod andet Uløjet i Jorden, og da Radiser og Karotter i Haven det foregaende Aar var bleven ædt op af Jordlop- per og Orm, begyndte han straks om Foraaret, det næste Aar, saa snart Radiser, Gulerødder og andre Urter viste sig over Jorden som grønne Spirer, at vande Bedene

med en Opløsning af overmangan- sur Kali 1—2000, hvilken Vanding gentoges ca. 5 Gange i Løbet af 14 Dage.

Virkingen udeblev heller ikke her, Uløjet forsvandt, og Planterne trivedes og fik endogsaa en Størrelse og en Smag som var ganske ual- mindelig god.

Dette Middel har nu været prøv- et ikke alene i Haven men paa Marker hos gode Venner og Bek- endte, ikke alene her hjemme, men ogsaa i Holland og paa de vestin- diske Øer med udmærket Resultat, saa det kan trygt anbefales enhver Landmand, hvis Mark er fyldt med Uløjet, at blande f. Eks. 1 Kilo over- mangansur Kali med 2000 Liter Vand og fylde en Ajetande med Opløsningen, som helst skal bruges ud over Markerne, saa snart de faar et grønt Skær.

Det er en Fryd for Øjet at se den blaaviolette Vædske bruse ned over Planterne, som, lige meget af hvad Art de er, trives udmærket deraf, thi overmanganur Kali er en god Kunstgødning, er god til Jord-Desinfektion og er en virksom Gift mod Uløjet i Jorden.

Til Sprøjtning af Frugttræer er Opløsningen ogsaa udmærket, men maa da være stærkere, f. Eks. 1—1000.

Man maa helst lave en koncent- reret Opløsning, 1—100, og deraf fremstille de tyndere Opløsninger, man har Brug for.

Vi opfordrer

alle vore Læsere at tegne sig som Abonnenter af Bladet! Det er kun 1 Kr. halvaarlig, et Beløb alle formentlig kan afse uden det betyder noget virkeligt Savn.

For os har en fast Abonnements- kreds derimod stor Betydning, ikke alene moralsk, idet den viser, at „Nordbornholms Ugeblad“ er velset, hvor det kommer, at der sættes Pris paa Bladet, og at det gerne læses; men ogsaa det økonomiske spiller en stor Rolle for os. Udgifterne, alene til Papir, er steget til omtrent det tredobbelte, saa selv om „Nord- bornholms Ugeblad“ har kunnet glæde sig ved en stadig stigende Annonceindtægt, opvejer den dog ikke de forøgede Udgifter.

De Planer, vi ligger inde med, om en Forbedring af det redaktio- nelle Stof og en eventuel Udvidelse, saa Bladet f. Eks. kunde udkomme to Gange ugentlig, maa saaledes stadig udsættes af pekuniære Grunde.

Det skulde glæde os, om rigtig mange af vore Læsere vilde paa- skønne vort Arbejde og tegne sig som Abonnenter paa „Nordborn- holms Ugeblad“ for det kommende Halvaar, og vi skal paa vor Side bestræbe os for efter Evne at gøre Bladet saa interessant og under- holdende som muligt — — — har bl. a. tænkt i det kommende Halvaar at paabegynde en interes- sant og spændende specielt born- holmsk Roman, ligesom vi haaber at faa Raad til at bringe lidt aktuelt Billedstof.

Fra Uge til Uge

—o—

Der vendes op og ned paa alt i denne Verden, rige bliver fattige og fattige rige, og alt, hvad før var værdiløst, er nu efterspurgt Vare. Ukruddtsfrø betales f. Eks. nu med Priser, der foranlediger Land- mændene til at foretrække „Klinten for Hveden“, der lægges Vægt paa Dyrkning af Nælder til Klædevarer, af Agerkaal til Olie, og nu er Turen kommen til den af Landmænd saa foragtede „Fandens Mælkebøtte“, der som Nytteplante synes at skulle

slaa Rekorden, thi dens Anvendelse er virkelig alsidig. Man faar en yperlig Salat af de unge Blade, af Blomsterknopperne laves en fortraefelig „Rhinskvin“ og Roden er det mest ideelle Kaffesorogat, man kan tænke sig. Intet gaar til Spilde. Fandens Mælkebøtte er bleven vor Tids mest udprægede Nytteplante — det gælder blot om at udnytte den.

Tryk paa Knappen.

Ved Restavreringen af Aalborg Sparekasse og Fornyelse af Inventariet er der indført en lille, fiks Anordning. Der er i Følge „Aalb. Stfd.“ bygget to store Jærneoler midt i det store Dobbeltbord, hvor Sparekassens Konti føres under den daglige Ekspedition. I Reolerne er der et Rum til hver af de mangfoldige, svære Protokoller, som her kan staa oprejst med Ryggen ud mod Ekspedienten. Naar Dagen er til Ende, trykker man paa en elektrisk Knap, hvorpaa Reolerne forsvinder i Dybet i et brandsikkert Rum, og naar Sparekassen aabner om Morgenen, stiger alle Protokollerne igen op ved et let Tryk paa Kontakten. Man sparer ikke alene det Slid, som hidtil var forbundet med at slæbe de egentlige Folianter frem og tilbage fra de brandsikre Hvælvinger, men skaaner Protokollerne, som aldrig kan holde til denne Transport med dens Fald og Stød.

Vinden hvirvler Lundens faldne Blade Hvinende hen over Markens Straa, Fuglen gjæster Fyldens aabne Lade Og en Halvnat dækker Himlens Blaa; O Natur, Din fulde Frugt Du gav, Og nu ringe Storme Dig til Grav! A. W. Schack v. Staffeldt.

Hvor er Trøst! Paa Jorden er den ikke.

Løft mod Himlen op da Dine Blikke — Gud er salig! Deri Trøsten bor. Dybt i ham bestandig Vældet strømmer, Saligheds Bassin, som ej sig tømmer, Stort nok for en Himmel og en Jord.

Fred. Paludan-Müller.

Ungersvendens Ed jeg kjender, Blussende han sværget paa, At hans hele Hjerter brænder, Vel! den høje Ild er skøn? O, men vi til Troskab trænge — Derfor hør min første Bøn: Elsk mig lidt — men elsk mig længe! Emil Aarestrup.

Vor svundne Lykke, Vore tabte Ungdomsdage Og vore udlaante Bøger — Faa vi aldrig mer tilbage! R. Baumbach.

Gudstjenester og Møder.

Søndag den 30. Juni.

St. Ols Kirke Kl. 9 1/2 Skrm. Kl. 9. Allinge Kirke Kl. 2 Skrm. Kl. 1 1/2. Om Eftm. Kl. 2 1/2 i Bethel i Olsker og Tein Missionshus Kl. 4 1/2 Anker Larsen taler.

Mandag Aften Kl. 8 Medlemsmøde i K. F. U. K. i Allinge.

Tirsdag Kl. 7 1/2 Møde for K. F. U. M. i Allinge.

Onsdag Aften Kl. 7 1/2 Kredsmøde i Hjemmene.

NB. Indre Missions Sommermøde i Almindingen Søndag den 7. Juli Kl. 3.

Gamle Metaller

købes og betales med meget forhøjede Priser.

Træskomager Larsen, Allinge.

Allinge-Sandvig Sygekasse

optager Medlemmer mellem 40 og 60 Aars Alderen i indværende Aar. Indskud 10 Kr. Henvendelse til Formanden. P. Holm.

Vi tilraader Landmændene at forsyne sig i god Tid med Redskaber.

Rixford Høforke, lange og korte.

Franske Støbestaals-Høstleer a Kr. 10,50.

Soenske Staal-Høstleer a 8 Kr.

Bornholmske Lebomme af ren Poppel.

Bornholmske Høstriker, extrastærke.

Nordlandets Handelshus.

Alle Sorter

Værktøj

og

Redskaber

faas i stort Udvalg til billigste Priser hos

Allinge Kolonial- & Produktforretning.

Kunstgødning

for Efteraaret 1918.

Vi har gjort Bestilling paa Ladninger af 20 eller 37 %

Kaligødning og Nørresundby Gødningskalk

og venter at faa disse hjem i god Tid. Vær saa god at gøre Bestilling i

Nordlandets Handelshus.

Stort Udvalg

Stort Udvalg

Carl Lunds bekendte blaa Emaljegods

til billigste Priser hos

Allinge Kolonial- & Produktforretning

Nylavet Kartoffelmel

ventes med Damperen hertil Lørdag den 29. Juni og fordeles efter bedste Skøn.

Nordlandets Handelshus.

Gødnings salt.

Heraf har vi et Parti, som kan sælges til en særlig billig Pris.

Allinge Kolonial- og Produktforretning.

Brødrene Anker

Jernstøberi & Maskinfabrik

Telefon 2. Hasle Telefon 2.

Selvvandingsanlæg, Vand- & Aljepumper m. m.

Stort Udvalg

Billigste Priser

Køkkenrekvisitter

faas hos

Allinge Kolonial- og Produktforretning.

CLOETTA
ALBA
Spise-Chocolader

Avertør i Nordbornholms Ugeblad!

Billigste Annoncepriser. — Største Udbredelse her paa Nordlandet.

Et Bornholmerur

eller løst Værk ønskes til Købs, Urmager A. M. Lindberg, Allinge.

Olsker.

Ernæringskortene uddelles Lørdagen den 29. Juni i Olsker Forsamlingshus fra Kl. 9—11 1/2 Eftm, i Tein Skole samme Dag fra Kl. 3—6 Eftm.

Sogneraadet.

RØ.

Ernæringskort for Juli Kvartal uddelles Mandag den 1. Juli Eftm. Kl. 3 til 6 paa Rø Afholds-hotel. Samtidig udleverer Kornnævnet Rekvisitionsedler paa Sæd til Høns og Heste.

Sogneraadet.

Vi har rigeligt Lager af

Høsalt

og ligeledes af rent groft Sildesalt, extra rensat Køkkensalt, og fin hvid Bordsalt.

Priserne er meget rimelige i

Nordlandets Handelshus

Klaver

ønskes til Leje. Tilbud med Pris til „Marielyst“ Støredal.

RØ.

RØ.

Søndag den 30. Juni afholdes om Gud vil Møde i Brugsforeningens Sal Kl. 2 1/2, A. Ronne taler. Alle indbydes venligst.

En brugt Kakkelovn,

firkantet eller rund, ønskes til Købs, Carl Haagensen, Tein.

Stikkelsbær købes,

Hallelyst

Allinge.

Richs

Kaffeerstatninger

er meget gode, men dog bedst til Opblanding.

Vi anbefaler

Kaffina i gul Tilsætning,

Mocca, Cikorie,

som alt sælges uden Kort.

Nordlandets Handelshus

Al Fiskeri og Badning

er paa det strengeste forbudt i Myrendal Mose i Olsker. Overtrædere bliver draget til Ansvar efter Loven.

N J Pedersen,

H V Mægaard.

Galvan. Baandjærn

Ny Sending i Bredder

1 1/8", 1", 7/8", 3/4"

Sort Baandjærn

kommer i Løbet af 14 Dage.

Nordlandets Handelshus

Hasle Bødkerforretning.

Aljetønder og Saltøkar samt al Slags Bødkerarbejde haves paa Lager. Reparationer udføres.

C. Aakerlund,

Telefon Hasle 105.

Overretssagf. Bojesen-Koefoed

Set, Mortensgade 17, Rønne, Telf. 22 (tidl. Fuldm. ved Byfogedkontoret i Hasle).

Kontordag i Allinge Mandag do. i Klemens (Kroen) Tirsdag Eft.

Som udmærket Erstatning for de dyre friske Citroner anbefaler vi

Citronolie i Kapsler 10 Øre.

Citron-Erstatning i 1/2 Fl. a 150 Øre.

Kan anvendes til al Madlavning og giver ogsaa de mest daglige Retter, som Ølbødd, Kærnemælksuppe og Sødsuppe, en dejlig frisk og pikant Smag.

Nordlandets Handelshus

By- og Herredsfuldmegetig

Johannes Koføed, Hasle.

traffes paa Raadhuset i Allinge hver Mandag efter Kl. 10 Form. og i Klemensker Kro hver Fredag fra 2—5 Eftm.

I Løbet af kommende Uge venter vi Tilførsel af

Store søde Mandler,

Prima Nøddekærner,

Kanariefrø

Natron

Nye store blaa Rosiner

Store friske Citroner

Vær saa god at gøre Bestilling, som vi vil ekspedere bedst muligt.

Nordlandets Handelshus

Hingsten „Svejbjerg“

staar opstaldet til Bedækning paa Kildesgaard i Olsker.

Kaffe

er udsolgt for Tiden. Som Erstatning herfor

extrafin Congo-The,

fin Kina The.

Maksimalpris — mod Kort.

Nordlandets Handelshus.

Fine Havemøbler

altid paa Lager, billigt.

Klemensker Snedkerforretning

Telf. Kl. n 13.

L. Pihl.

Stadig ny Tilførsler af

Ublandet amk. Flormel,

Frisk dansk Flormel,

Frisk dansk Rugsigte,

Frisk groft Rugmel,

Friske valsede Byggryn,

Friske alm. Byggryn,

— i alle Sorteringer —

Maksimalpriser. Ved køb af Mel maa Melkort afleveres; Byggryn sælges uden Kort.

Nordlandets Handelshus,

Hasle. Hasle.

Fotografering af Ejendomme,

Stuer og Selskaber, udføres gerne overalt. — Billeder forstørres.

Billeder indrammes,

Bøger indbindes.

Charles Svendsen,

Telefon 66.

NB. Tapet og Tapetklister altid paa Lager.

Vi anbefaler

Hoedekiks,

Rugkiks,

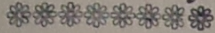
Kaffebrød,

Thebrød

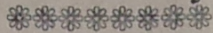
i forskellige Blandinger. — Melkort maa afleveres ved Køb.

Nordlandets Handelshus

Badetøj

Badetøj

Dame-, Herre- og Børnebadedragter samt Badehætter, Haandklæder og Sko anbefales til rimelige Priser.

Magasin du Nords Udsalg, Allinge,
J. P. Sommer.

Allinge Ur- og Guldsmedeforretning
anbefaler

Ekstragode Lommeure med Garanti.

Brugte Ure tages i Bytte. Alle Reparationer udføres.

Telefon 93.

A. M. Lindberg.

Plougmanns Kvæg-Diarrhoepulver

faas hos

Allinge Kolonial- & Produktforretning.

Extragode 3/4skaarne Udsudsbrædder

i Længder fra 6—15 Fod og rigtig gode kantskaarne do. i Længder fra 9—12 Fod sælges til billigste Pris og med 4 pCt. Rabat pr. Kontant.

Nordlandets Handelshus.

Fodermelet er ankommet

og anbefales som et udmærket Erstatningsfoder til Køer, Kalve, Svin og Høns. Kvalitet og Pris tilladt af Ernæringsraadet. Anbefales fra

Allinge Kolonial & Produktforretning

Hatte og Huer i alle Faconer

anbefales til rimelige Priser. - Absolut største Udvalg i Nordlandets Handelshus.

Prima prima
Kolonialvarer

anbefales fra

Allinge Kolonial- & Produktforretning

Tricotage.

Endnu forefindes et velassorteret Lager af Dame-, Herre- og Børne-Underbeklædning. Forsyn Dem i god Tid i

Magasin du Nords Udsalg, Allinge.

J. P. Sommer.

Den saakaldte Krigs-Foderblanding,

hvis Grundstoffer vistnok er Kød, Benmel og tørrede Kaalrabi — malet sammen med Lyng, er nu paa Lager, og bede vi Kunderne om at prøve denne Erstatning. At anvende fugtigt sammen med Grøntfoder.

Alle Bestillinger bedes afhentet.

En ny Sending er undervejs hertil.

Nordlandets Handelshus.

Bestil Deres Tryksager i Allinge Bogtrykkeri

Regninger, Meddelelser, Fragtbreve, Brevpapir, Konvolutter.

Erindringsliste.

Toldkamret 8—12 Form., 2—5 Efterm.
Kæmnerkontoret 10—11 og 2—4.
Laane- & Diskontobanken 2—4 Eftm.
Sparekassen 10—12 og 2—4.
Branddirektøren do.
Stempelkontoret i Sparekassen 10—12, 2—4.
Dampskibsexpeditionen, aaben ved Ski-benes Ankomst og Afgang Tirsdag og Fredag Efterm., Mandag og Torsdag Form.
Sognepræsten Tirsdag og Fredag 6—7.
Distriktslægen 8—9 og 2—3.
Postkontoret: Søndage 9—12 og 2—7.
Søndag 12—2.
Telegrafstationen 8 Morgen til 7 Aften.
Søndag 12—2.
Borgmesteren træffes paa Kæmnerkon-Statsanstalten for Livsforsikring ved Chr. Olsen, Messen. Kontortid 1—4 Em
Folkebogsamlingen paa Raadhuset: Fredag 7—8,
Jernbanest. er aaben for Gods 8—12, 2—7
Hjælpekassen: Formd. Bagern. P. Holm
Kasserer H. P. Kofod. Kontortid hver Fredag fra 5—7.

Mine Damer Herrer

Alle **Foreningsmøder**

og festlige Sammenkomster bekendtgøres fordelagtigt og billigst i Nord-Bornholms Ugeblad, der læses i alle Hjem. Mindstebetaling 50 Øre. ☺

Rønne-Allinge Jernbanes
Køreplan.

Søgnedage.

Sandvig—Rønne

Fra Sandvig	540	1140	430	840
- Allinge		1151		851
- Tein		1204		904
- Rø		1222		922
- Klemensker		1245		945
- Nyker		1—		10—
- Rønne	Kun	120	Kun	1020

Rønne—Sandvig

Fra Rønne	9—	2—	630
- Nyker		923	653
- Klemensker		943	713
- Rø		1003	733
- Tein		1021	751
- Allinge		1034	804
- Sandvig		1040	810

Søn- og Helligdage.

Sandvig—Rønne

Fra Sandvig	1040	230	645
- Allinge	1048	238	653
- Tein	1058	248	703
- Rø	1114	304	719
- Klemensker	1133	323	738
- Nyker	1145	335	750
- Rønne	1205	355	810

Rønne—Sandvig

Fra Rønne	845	1235	450	935
- Nyker	904	1254	509	954
- Klemensker	921	111	526	1011
- Rø	939	129	544	1029
- Tein	954	144	556	1044
- Allinge	1004	154	609	1054
- Sandvig	1010	2—	615	1100

Søger De en Pige, en Karl eller en Dreng, eller mangler De en Svend eller Lærling en Fodermester eller anden Medhjælp, bør De snarest avertere i Nord-Bornholms Ugeblad der hver Fredag bringes direkte ind i 1700 Hjem og læses af saa godt som hvert eneste Tyende. En Annonce her i Bladet vil derfor saa godt som altid bringe et tilfredsstillende Resultat.

Moresco's Dameovertøj

Fineste Snit.

Fikseste Facon,

Bedste Stof.

Stort Lager af Alpacafrakker, hvide Vadmelsfrakker og Kostumefrakker forefindes til rimelige Priser i

Magasin du Nords Udsalg

J. P. Sommer, Allinge.

Bornholms Spare- & Laanekasses

Afdeling i Allinge

Kontortid: 10—12 og 2—4.

Modtager Indskud paa alm. Sparekassetilkaar til en Rente af 4 pCt. p. a., paa Folio til 2 pCt. p. a.

Blusliv, Nederdele,

Stort nyt Udvalg er hjemkommet i fikse hvide, sorte og kulørte Moll og Voilebluser.

Nederdele i alle Størrelser forefindes i fikse Faconer og prima Stoffer.

J. P. SOMMER,

Magasin du Nords Udsalg, Allinge.

Damelingeri.

Chemiser, Benklæder, Skørter, Underliv, Fricertrøjer, Natkjoler.

Gammelt Lager, syet af prima Stof.

Fikse Faconer.

Magasin du Nords Udsalg, Allinge.

J. P. Sommer.

Uld og strikkede Uldklude.

Vi modtager atter Uld og Uldklude og betaler højeste Pris i Bytte med Varer.

Nordlandets Handelshus.

Kløver- og Roefrø

samt alle Sorter Græsfrø i ekstra prima Varer anbefales til Maksimalpriser fra

Allinge Kolonial- & Produktforretning.

Vi anbefaler

Blædnings i forfælske Farver og Faconer.

Arbejdstøj af prima Stoffer.

Maskestof, ekstra billigt.

Hvide og gule Frakker.

Hvide og kulørte Skjorter. Manchetskjorter.

Arbejdstøj og Slips af alle Slags.

Sokker, Uldtrøjer, Underbenklæder.

Gummifrakker i forfælske Farver.

Nordlandets Handelshus.